

BEVEZETÉS

Kedves Pályakezdő!

Vége a sulinak, jó lenne valami munka, vagy talán már el is helyezkedtél? Biztos, hogy csak keresni szeretnéd a pénzt, vagy meg is akarod kapni? Karrierre vágysz, vagy egy helyben szeretnél toporogni? Ha sikeresen akarsz beilleszkedni azok körébe, akik nem a zsebpénzüket bulizzák el, hanem a saját keresetüket, akkor jó ha tudod: nyerő csak akkor lehetsz, ha ismered a jogszabályokat, tisztában vagy a lehetőségeiddel és felkészültél a Rád leselkedő veszélyekre, melyek közül most csak a leggyakoribbakat említjük:

- a munkáltató megszegi a munkajogi szabályokat, és nem, vagy nem azonnal köt Veled írásban szerződést
- csak minimálbérrel hajlandók Téged alkalmazni, és a többit "zsebből" ígérik,
- nem jelentenek be, azaz nem fizetik be utánad a társadalombiztosítási járulékokat, illetve a Tőled levont személyi jövedelemadót,
- panaszod van, mert a munkaviszonyod alatt sérelem ér
- nem tartja be munkáltatód az egyenlő bánásmód követelményeit
- munka mellett szeretnél továbbtanulni, képezni magad, de nem tudod mit szól hozzá a főnök
- vállalkozni szeretnél, de fogalmad sincs mit kell tenned
- elhatároztad, hogy a szünetben dolgozol, de még nem vagy 18 éves

A felsorolást gondolom Magadtól is hosszan tudnád még folytatni... A következményekkel azonban még nem biztos, hogy teljesen tisztában vagy. Ezek talán csak nagy szavaknak tűnnek, de hidd el, az életedet hosszútávon befolyásolják. A bajt pedig könnyebb megelőzni, mint utólag kijavítani. Főleg, ha ismered a jogaidat. Ezért már biztosan Te is gondoltál rá, talán már utána is néztél, hogy hogyan kerülhetnél el az ilyen és ehhez hasonló helyzeteket. Ez azonban korántsem oly' egyszerű: a törvényszövegek, paragrafusok szövegezése a legtöbb ember számára érthetetlen, sőt borzasztó. Az alábbiakban igyekeztünk számodra érthető módon összefoglalni a legfontosabb tudnivalókat. Tájékozódj, élvezd a munkád és költsd olyasmire a pénzed, ami boldoggá tesz!

Ismerd meg önmagad

Ahhoz, hogy valaki megfelelő munkát találjon magának, szükség van arra, hogy jól ismerje azt a munkaterületet, amit választani szeretne. De még nagyobb szükség van arra, hogy jól ismerje önmagát.

Mit válasszunk

A közép- vagy felsőfokú iskolát befejező diák döntések sora előtt áll. Továbbtanuljon, vagy dolgozzon? Munkavállaló legyen vagy vállalkozó? Milyen típusú munkát keresen, milyen pályát, szakterületet válasszon?

Kéri tanácsot, kéri segítséget

Ma már nagyon sok intézmény, szervezet, szakértő van az állami, a civil és a magán-szférában egyaránt, akiktől információt, tanácsot, segítséget lehet kapni.

Továbbtanulás

A tanulás ma nem fejeződik be az érettségivel, az első szakképzettség megszerzésével, de még a diploma átvételével sem. Életünk folyamán sokszor kerülünk olyan helyzetbe, amikor el kell döntenünk, hogy mit, hol és hogyan tanuljunk.

Vállalkozás

Megfordult már a fejedben, hogy esetleg saját cégedben találd meg jövőd tevékenységi és életformádat? A vállalkozás jó lehetőség önmagad és jövőd tudatos építésére, s ha felkészülsz rá, nyertes leszel. Az indulásban, a buktatók elkerülésében segítségedre leszünk.

Álláskeresés, karrierépítés

Ha a munkavállalás mellett döntesz, végig kell gondolnod, mi lenne a számodra megfelelő állás, komolyan keresned kell a lehetőségeket, és ha olyan munkát találsz, amit szívesen végeznél, meg kell győznöd a munkáltatót, hogy alkalmas vagy rá.

Külföldön is lehet...

Ma már egyre természetesebb, hogy életünk egy részében külföldön tanulunk vagy dolgozunk. A megfelelő lehetőségeket azonban magunknak kell felkutatnunk és megszereznünk. Ehhez azzal is tisztában kell lennünk, hogy tudásunk, végzettségünk más országokban mit ér.

Jogok, lehetőségek, kötelességek

A pályakezdő fiatal hirtelen ismeretlen szerepekbe kerül. Munkavállaló lesz, esetleg munkanélküli, felnőtt tanuló vagy egyetemi hallgató, az is lehet, hogy segítségre, támogatásra szorul. Fontos, hogy tudja, milyen kötelességei vannak, milyen jogok illetik meg a különféle helyzetekben, és hogyan érvényesítheti azokat.

Sajátos helyzetben...

Az általánostól eltérő helyzetű pályakezdők számára a törvények különféle többletjogokat biztosítanak, segítségükre, tájékoztatásukra sok állami és civil szervezet vállalkozik.

Munkaadóknak

A pályakezdő munkavállalót a munkaadónak kell megtanítani sok mindenre, ami egy tapasztaltabb munkaerőnek nem jelent gondot. A többletmunkát, többlettörődést az állam különféle támogatási formákkal kompenzálja.